

# جمعیت‌شناسی و تنظیم خانواده

علی معظمی گودرزی (کارشناس ارشد آموزش بهداشت)  
آرش نجیمی (کارشناس ارشد آموزش بهداشت)

www.netab.ir



سرشناسه: علی معظمی گودرزی؛ ۱۳۵۹  
عنوان و نام پدیدآور: جمعیت‌شناسی و تنظیم خانواده/ نویسندگان علی معظمی گودرزی، آرش نجیمی.  
مشخصات نشر: تهران، مرکز نشر صدا، ۱۳۸۹.  
مشخصات ظاهری: ۲۲۴ص: مصور، جدول، نمودار.  
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۵۹-۲۶۷-۷  
وضعیت فهرست‌نویسی: فیا  
موضوع: تنظیم خانواده.  
موضوع: جمعیت‌شناسی.  
موضوع: آبتنی - پیشگیری - ابزار و وسایل.  
شناسه افزوده: نجیمی، آرش؛ ۱۳۶۳  
رده‌بندی کنگره: ۸۱۳۸۹ ج ۶م / HQ۷۶۶  
رده‌بندی دیویی: ۳۶۳/۹۶  
شماره کتابشناسی ملی: ۲۰۹۲۳۰۹

## جمعیت‌شناسی و تنظیم خانواده

علی معظمی گودرزی - آرش نجیمی  
نوبت چاپ: اول (۱۳۹۰)  
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه  
قیمت: ۷۰۰۰ تومان  
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۵۹-۲۶۷-۷  
حق چاپ برای مرکز نشر صدا محفوظ است.  
Info@nashreseda.ir



تهران - تقاطع خیابان ولی عصر (عج) و مطهری - خیابان منصور - شماره ۲۴  
تلفن: ۸۸۵۵۰۳۴۵ - ۸۸۵۵۳۴۰۳ دورنگار ۸۸۷۱۳۶۵۳

## فهرست مطالب

| صفحه     | عنوان                                |
|----------|--------------------------------------|
| ۸.....   | بخش اول: جمعیت شناسی                 |
| ۹.....   | فصل اول: جمعیت و جمعیت شناسی         |
| ۲۵.....  | فصل دوم: ترکیب و ساختار جمعیت        |
| ۵۰.....  | فصل سوم: اشتغال و آموزش              |
| ۶۹.....  | فصل چهارم: حرکات جمعیتی              |
| ۹۵.....  | فصل پنجم: انتقال جمعیتی              |
| ۱۰۴..... | فصل ششم: سیاستهای جمعیتی             |
| ۱۱۹..... | بخش دوم: تنظیم خانواده               |
| ۱۲۰..... | فصل هفتم: اصول تنظیم خانواده         |
| ۱۳۵..... | فصل هشتم: دستگاه تناسلی زنان و مردان |
| ۱۵۵..... | فصل نهم: پیشگیری از بارداری          |
| ۱۶۸..... | فصل دهم: روش های پیشگیری از بارداری  |
| ۲۰۶..... | فصل یازدهم: ارزشیابی تنظیم خانواده   |
| ۲۱۵..... | فصل دوازدهم: مشاوره تنظیم خانواده    |

## فهرست اشکال

| صفحه | عنوان                                              |
|------|----------------------------------------------------|
| ۱۳۷  | • دستگاه تناسلی زنان                               |
| ۱۴۱  | • مراحل تکامل تخمک در لوله های رحمی                |
| ۱۵۰  | • دستگاه تناسلی مردان                              |
| ۱۷۴  | • افزایش درجه حرارت پایه بدن در طول دوره قاعدگی زن |
| ۱۷۷  | • کاندوم های لوله شده و لوله نشده                  |
| ۱۷۹  | • انواع دیافراگم                                   |
| ۱۸۱  | • انواع کلاهک دهانه رحم                            |
| ۱۸۳  | • اسفنج واژینال                                    |
| ۱۸۷  | • انواع آیو دی                                     |
| ۱۹۹  | • توبکتومی یا سترون سازی زنان                      |
| ۲۰۱  | • روش وازکتومی                                     |

## فهرست جدول‌ها

| عنوان                                                                                             | صفحه |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| • هرم سنی جمعیت کشور در سرشماری عمومی سال ۱۳۸۵.....                                               | ۳۶   |
| • جمعیت کشور و متوسط رشد سالانه آن طی سال‌های ۸۵-۱۳۶۵.....                                        | ۱۴   |
| • جمعیت بر حسب جنس به تفکیک وضع سکونت ۱۳۸۵.....                                                   | ۲۶   |
| • نسبت جنسی به تفکیک استان طی سال‌های ۸۵-۱۳۷۵.....                                                | ۲۷   |
| • توزیع جمعیت کشور در گروه‌های عمده سنی سال ۱۳۸۵.....                                             | ۳۱   |
| • میانگین و میانه سنی جمعیت کشور طی سال‌های ۸۵-۱۳۶۵.....                                          | ۳۴   |
| • طبقه‌بندی جمعیت شهرهای کشور طی سال‌های ۸۵-۱۳۶۵.....                                             | ۴۸   |
| • طبقه‌بندی جمعیت آبادی‌های دارای سکنه کشور طی سال‌های ۸۵-۱۳۶۵..                                  | ۴۹   |
| • توزیع جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر بر حسب وضع فعالیت طی سال‌های ۸۵-۱۳۶۵                                | ۵۴   |
| • توزیع جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر بر حسب وضع فعالیت در نقاط شهری و روستایی طی سال‌های ۸۵-۱۳۶۵.....    | ۵۷   |
| • تحول جمعیت شاغل از سال ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۱.....                                                        | ۵۸   |
| • توزیع جمعیت فعال ۱۰ ساله و بیشتر کشور بر حسب سه بخش عمده فعالیت اقتصادی طی سال‌های ۸۵-۱۳۶۵..... | ۵۹   |
| • عرضه و تقاضای نیروی کار سال‌های ۷۵، ۸۳ و ۱۳۸۸.....                                              | ۶۰   |
| • توزیع شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر کشور بر حسب سه بخش عمده فعالیت اقتصادی طی سال‌های ۸۵-۱۳۶۵.....     | ۶۲   |
| • درصد باسوادان در جمعیت ۶ ساله و بیشتر بر حسب جنس در نقاط شهری و روستایی طی سال‌های ۸۵-۱۳۶۵..... | ۶۸   |
| • توزیع مهاجران وارد شده طی ۱۰ سال گذشته بر حسب آخرین محل اقامت قبلی و اقامت فعلی ۱۳۸۵.....       | ۸۷   |

- تغییرات جمعیت کشور طی سال‌های ۸۵-۱۳۳۵ ..... ۸۹
- برآورد جمعیت دنیا از سال ۸۰۰۰ قبل از میلاد تا سال ۱۹۹۹ میلادی ... ۱۰۰
- تخمین جمعیت دنیا از زمان تولد حضرت مسیح تا سال ۲۰۵۰ ..... ۱۰۱

www.ketab.ir

## پیشگفتار

افزایش روز افزون جمعیت جهان و نگرش همه جانبه محافل علمی و اجرایی برای شناخت دقیق‌تر ویژگی‌های آن موجب شد تا تحلیل وقایع جمعیتی به جهت اثرات آن به یکی از ضروری‌ترین و مهم‌ترین ابزارهای شناخت پدیده‌های جمعیتی تبدیل شده و راه‌ها و روش‌های جدیدتری در آن بوجود آید و روز بروز قلمرو آن گسترش یابد. چراکه با گسترش دانش و فنون و درمان‌های مختلف پزشکی از بسیاری از مرگ و میرها که در اثر بیماری یا سوانح بوجود می‌آید جلوگیری بعمل آمده و روز بروز بر تعداد جمعیت افزوده شد تا آنجا که امروزه با مشکل انفجار جمعیت مواجه ایم و شاهد اثرات آن بر ابعاد مختلف فردی و خانوادگی و اجتماعی و اقتصادی و... می‌باشیم و همین امر بشریت را وادار به مهار بی‌رویه سیل جمعیت نموده است. در این راه نقش آگاهی و آموزش مناسب خانواده‌ها و بخصوص جوانان از جمعیت‌شناسی و روش‌های پیشگیری از بارداری مهم و تأثیرگذار می‌باشد. تا بدین وسیله زمینه رشد و توسعه پایدار را در جهت امنیت روانی و اجتماعی و اقتصادی و غذایی ایجاد کرد. کتاب حاضر تلاش نموده تا با ارائه جدیدترین اطلاعات و آمارهای موجود و مرتبط علاوه بر استفاده دانشجویان، در جهت ارتقای آگاهی سایر علاقمندان نیز مفید باشد. در خاتمه تشکر و قدردانی خود را از دوست ارجمندمان آقای سید علی طاووسی به خاطر مساعدت‌های بی‌دریغ در تهیه و تدوین اثر معروض می‌داریم. گرچه در تدوین این کتاب دقت فراوانی مبذول گردیده است با وجود این انتظار است اساتید و دانش‌پژوهان عزیز با راهنمایی و ارشاد خود ما را در جهت بهبود کیفی و کمی آن در چاپ‌های بعدی یاری نمایند.

علی معظمی گودرزی-آرش نجیمی